

Maalummaan Israa'el Qur'aanan Yommuu Ibsamu

Description

Israa'el akka lakkoofsa Awrooppa bara 1948 erga hundeeffamte jalqabee, balleessaa fi hacuuccaan raawwattu xiqqaa miti. Guyyaa guyyaan cunqursaa fi hacuuccaan isaanii dabalaa adeemee jira. Tarii namni gariin, Sila Rabbiin olta'aa badii isaanii kana hin dhabsiisuu? jechuun yaadu danda'ama. Eeti, Rabbiin subhaanahu wa ta'aa'ala waan hundaafu hammaa fi yeroo murtaa'aa kaa'ame jira. Yeroon murtaa'ame yoo dhufe wanti suni duubatis hin harkifatu, durattis hin darbu. Kuni seera Isaa hin jijjiramneedha. Qur'aana keessatti:

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا
يَسْتَقْدِمُونَ

Ummata hundaafu yeroo murtaa'etu jira. Yeroo beellamni isaanii dhufe, saati takkaaf duubatti hin hafan, duras hin darban. Suuratu Al-A'araaf 7:34

Ummanni Rabbiitti kafaruu fi Ergamtoota Isaa kijibsiisuu irratti wali galan hundaaf yeroo adabbiin isaanitti bu'uutu jira. Yommuu yeroon Rabbiin isaan balleessuuf itti murteesse dhufe, saati takkaaf hin turan, duras hin darban. [1] Yeroon murtaa'ame yommuu gahu addunyaa keessa saati takkaaf turuu hin danda'an. Ammas, yeroo murtaa'ame kana saati takkaaf ariifachiisuu hin danda'an, yeroon gahuun dura hin badan.

Kanaafu, Rabbiin subhaanahu wa ta'aa'ala Israa'eliif yeroo murtaa'aa kaa'amefi jira. Yeroon suni dhufuun dura hin badan. Yeroon suni yoo dhufes addunyaa keessa turu hin danda'an. Kuni seera Isaa hin jijjiramne ummata daangaa darban hunda keessatti hojjatuudha. Fira'awni garmalee daangaa darbe, da'imman haarawa dhalatan ni fixa, ani gooftadha jechuun dachii irratti of tuule. Garuu Rabbiin akkasumatti isa dhiisee jiraa? Gonkumaa hin dhiisne. Yeroo isaaf murteesse. Beellamni yommuu dhufu, Fira'awni fi ummanni isaa ni badan. Namoota biroo daangaa darbanis haaluma kanaan ilaalu dandeenya.

Qur'aana keessatti haala Yahuudotaa dubbachuu

Israa€™meli amma arginu Yahuudota. Seena keessatti dharri fi sharriin yahuudota hangana hin jedhamu. Quraa€™aanni amalaa fi haala Yahuudotaa ifaan ifatti dubbata. Kana qorachuun keenya yaqiina (mirkaneefannaa) keenya dabala. Aayaata hunda asitti dhiyeessuuf barreefama waan dheeressuuf aayata muraasa haala ammaa waliin wal qabatan mee haa ilaallu.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ
مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُم مَّا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ
رَبِّكَ تَطغِينًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا
أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

â€œYahuudonni, â€œHarki Rabbii hidhamaadha.â€• Jette. Harki isaanii hidhame, wanta jedhaniif abaarramanii jiru. Kana irra, harki Isaa lamaanu diriiroodha, akka fedhetti arjooma. Dhugumatti, wanti gara keetti buufame baaya€™mee isaaniitiif daangaa darbuu fi kufrii dabala. Hanga Guyyaa Qiyaamaatti isaan jidduutti diinummaa fi jibbummaa darbine. Akkuma ibidda waraanaa qabsiisaniin, Rabbiin ni dhaamsa. Isaan dachii keessa fasaada (balleessaa, badii) facaasuf fiigu. Rabbiin balleessitoota hin jaallatu.â€• Suuratu Al-Maa€™idah 5:64

Harki Rabbii hidhamaadha jechuun isaanii Rabbiin doya€™ma, waan gaarii Isa bira jiru hin arjoomu jechuu isaaniti. Rabbiin wanta isaan jedhan irraa qulqullaa€™me olta€™me. Kan hidhame harka isaaniti. Kana jechuun doya€™mi waan gaarii hin kenninee yahuudota. Kanaafu, namoota hunda caalaa garmalee doya€™ma kan ta€™mee Yahuudota. Isaan wanta jedhan kanaaf abaarramanii jiru. Rabbiin subhaanahu wa ta€™maalaa Harki Isaa lamaan diriiroodha, akka fedhetti arjooma. Rabbiin subhaanahu wa ta€™maalaa gareen Yahuuda hanga Guyyaa Qiyaamaa gariin garii akka jibbuu, gariin gariif diina akka ta€™mu beeksiisa. Haala tokko irratti walii hin galan. Akkuma Yahuudonni ibidda waraanaa kaasu barbaadanii fi qabsiisaniin, Rabbiin ibidda waraanaa kana ni dhaamsa. (Hanga ammaatti yahuudonni ibidda waraana Gaazatti ni qabsiisu, ergasii Rabbiin haala kamiinu ibiddi waraana kuni akka dhaamu taasisa.)

Yahuudonni namoota hunda caalaa dachii keessatti balleessaa fi badii babala€™isuuf carraaqu. Rabbiin namoota badii fi balleessaa raawwatan hin jaallatu.

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا تَقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ
النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

â€œRabbiin irraa waadaa taâ€™ee fi waadaa namoota irraa taâ€™een malee bakka itti argaman kamittu salphinni isaan irra kaaâ€™ame. Rabbiin irraa dallansuun deebiâ€™an, hiyyummaan isaan irra kaaâ€™ame. Kunis sababa isaan keeyyattoota Rabbiitti kafaraa fi nabiiyyoota haqa malee ajjeesaa turaniifi. Kuni sababa isaan [ajaja Rabbii] faallessanii fi daangaa darbaa turaniifi.â€œ Suuratu Aali-Imraan 3:112

Yahuudonni bakka kamittu salphattoota fi gadi aantota, waadaa Rabbiin irraa taâ€™ee fi waadaa namootatiin yoo taâ€™e malee. Waadaa Rabbiin irraa taâ€™ee: takkaa Yahuudonni Islaama keessa seenu takkaa immoo bulchiinsa Muslimoota jala taâ€™uun jiziyyah (gibira) kafaluudha. Islaama keessa yoo seenan, salphinni isaan irraa kaâ€™a. bulchiinsa Muslimoota jalatti harka kennuun gibira yoo kafalan ni eeggamu. Waadaan namoota immoo wali galtee namoonni isaan waliin godhan, gargaarsaa fi jabeenya namoonni isaaniif godhaniidha. [2]â€œ Yeroo amma akkuma arginu kana Israaâ€™el biyya of dandette kophaa sochootu miti. Ameerika maallaqa biliyoonatti lakkawaamuun wagga waggaan ni gargaarti. Waggatti humna waraana Israa'el qofaaf dolaara biliyoona 3 kenniti. Kunoo linkii kanarraa ilaalaa: https://en.wikipedia.org/wiki/Israel%E2%80%93United_States_relations

Dhaabbanni AIPAC jedhamu Israaâ€™el gargaaruu fi imaammanni Amerikaan Israaâ€™elif qabdu akka jabaatu kan dhaabbateedha. Kanaafu, Yahudoonni waadaa Rabbiin irraa taâ€™ee fi waadaa namoota irraa taâ€™een malee bakka itti argaman kamittu salphinni isaan irra kaaâ€™ame. Akkuma yaadannu waraana addunyaa lamaffaatti Adolf Hitler Yahuudota miliyoona jaha (6,000,000) ajjeese. Qurâ€™aana keessatti:

وَإِذ تَأَذَّتْ رِبُّكَ لِبَعَثِنَّا عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾

â€œYeroo Gooftaan kee hanga Guyyaa Qiyaamaatti nama adabbii hamaa isaan (Yahuudota) dhandhamsiisu isaanitti akka erguu labsee [yaadadhu]. Dhugumatti, Gooftaan kee adabbiin Isaa ariifataadha. Dhugumatti Inni Araarama Rahmata godhaadha.â€œ

À Suuratu Alâ€™TMaraaf 7:167

â€™œhiyyummaan isaan irra kaaâ€™TMame.â€™ahuudota bira durummaan qalbii hin jiru. Kana beeku qabna: durummaan dhugaa baayâ€™TMachuu maallaqaa fi meeshaatin osoo hin taâ€™TMin durummaa nafsee fi qalbiiti. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

â€™œâ€™. Û,, ÛŽÛŠÛ’ Ø³ÛŽ Ø§Û,, Û’ Ø°Û•Û†ÛŽÛ% Ø¹ÛŽÛ†Û’ ÛƒÛŽØ«Û’ Ø±ÛŽØ©Û•
Ø§Û,, Û’ Ø¹ÛŽØ±ÛŽØ¶Û•Øœ Û’ÛŽÛ,, ÛŽÛƒÛ•Û†ÛŽÛ’ Ø§Û,, Û’ Ø°Û•Û†ÛŽÛ% Ø°Û•Û†ÛŽÛ%
Ø§Û,, Û†ÛŽÛ’Û•Û’ Ø³Û• .â€™

â€™œDurummaan meeshaan baayâ€™TMachuu miti. Garuu durummaan durummaa (quufinsa) nafseeti.â€™[Sahiih Al-Bukhaari 6446](#)

Yahuudonni kunniin hiyyummaan isaan irra kaaâ€™TMamee jira. osoo maallaqa biliyoona argataniyyuu isaan yeroo hunda hiyyummaa keessa jiru. Nafsee fi qalbiin isaanii hin duroomtu (hin quuftu). Kanaafi, hanga ammaatu yahuudonni namoota hunda caalaa qabeenyaaf haafayu. Saantima takka kennuu hin barbaadan wanta san caalu yoo abdatan malee. Yeroo ammaa yahuudonni maallaqaa fi meeshaan dureessota addunyaa haa taâ€™TManii malee namoota hunda caalaa qalbiidhaan hiyyeeyyidha[3] Qalbiin isaanii hin quuftu. Yahuudota ilaalchisee Qurâ€™TMaana keessatti:

وَلَنَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوٰةٍ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ
أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرْحَرَجِهِۦٓ مِنْ الْعَذَابِ أَن
يُعَمَّرَ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ

â€™œNamoota hunda caalaa jireenyaaf kan haafayan taâ€™TManii argita, inumaa mushrikoota caalaa [warra haafayaniidha]. Tokkoon isaanii osoo waggaa kuma jiraachifamee jaallata. Umriin dheeraan isaaf kennamuun adabbii irraa isa hin fageessu. Rabbiin wanta isaan hojjatan Argaadha.â€™Suuratu Al-Baqarah 2:96

Â â€™œinumaa mushrikoota caalaa [warra haafayaniidha].â€™ Mushrikoonni duâ€™TMaan booda kaafamutti hin amanan. Namni duâ€™TMaan booda kaafamutti hin amanne, jireenya Aakhirah waan hin abdanneef jireenya tanaaf garmalee haafaya. Yahuudonni warra kitaabaa waan taâ€™TManiif Jannata fi Jahannamin ni beeku. Haa taâ€™TMuu malee mushrikoota caalaa jireenya tanaaf haafayu. Kanaafi, hacuuccaan isaan Filisxeemota irraan gahan guyyaa guyyaan dabalaa adeeme. Lafa isaanii irraa buqqisuun mataa ofiiti jiraachuuf haafayu.

Yommuu aayaata (keeyyatoota) armaan olii dubbisnu waa lama hubanna:

1ffaa-Qur’aanni jecha Rabbii fi haqaa ta’uu isaa ilaalchise yaqiinni (mirkaneeffannaan) keenya ni dabala
2ffaa-Isra’el hanga feete badii fi cunqursaa haa raawwattu, yommuu yeroon Rabbiin ishii itti qabu gahe

qabaa Isaa jalaa hin baatu. Kanaafu, wanti nurraa eeggamu du'aayi gochuu, qabsoo fi obsuudha. Kanaan ala darbuun "Rabbiin maaliif zaalimota kanniin hin qabne" jedhanii komachuun daangaa darbuu fi hikmaa Isaa wallaaludha. Yoo addunyaa tana keessatti zaalimtoonni kunniin hin qabamin Aakhiratti ni qabamu:

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ

â€œRabbiin wanta miidhaa hojjattoonni (Zaalimonni) raawwatan irraa dagataa taâ€™TMuu hin yaadin. Kan Rabbiin isaan tursiisuuf Guyyaa isa keessa ijji sodaadhan bobaastudha.â€™Suuratu Ibraahim 14:42

[1] Tafsiiru Muyassar-154

[2] Tafsiiru Qurâ€™TMaanil Kariim-Suuratu Aali Imraan-2/63-64, Muhammad Ibn Salih Useymiin

[3] Tafsiiru Qurâ€™TMaanil Kariim-Suuratu Aali Imraan-2/66-67, Muhammad Ibn Salih Useymiin

Date Created

May 17, 2021

Author

admin